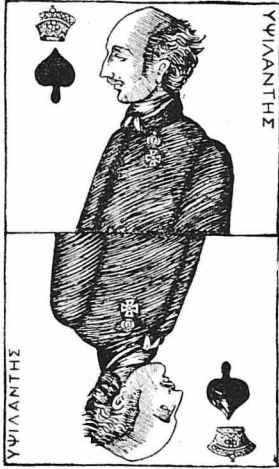

ΠΕΡΙΒΡΑΓΜΕΝΑ ΒΘΝΙΚΑ ΚΕΙΜΗΛΙΑ

ΤΑ ΤΡΑΠΟΥΛΟΧΑΡΤΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

«Τὰ χαρτιά που έπαιξε και έκέρδισε την ελευθερία της η Έλλάς». Τό έργο ενός Γερμανού σχεδιαστή. Η φιλελληνική τράπουλα. Η Έλλάς 'Αθηνά. Ο Ύψηλάντης Ρήγας Μπαστούνη και ο Καποδίστριας Ρήγας Κούπας. Ο Κολοκοτρώνης τράπουλεχάρτο. Ο θυμός του Γέρου του Μωρηά. Η τράπουλα στην Αυστρία. Ο Μάρκος Μπότσαρης και ο Μυρσοκρηδέτης. Η τράπουλα του Κανάρη, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

«Αντίθετα σ' άλλα περσικά αντίκρισμα της επαναστατικής μας έποχής, είνε και τὰ τραπουλόχαρτα του Άγωνος, που έγκυκλοφορούσαν τότε στους φιλελληνικούς κύκλους της Εύρωπης.

Κατασκευάσθηκαν στή Γερμανία από ένα καλό λιθογραφικό κατάρτημα, Σχεδιαστή τους αναφέρεται κάποιος Φαρμάς. Έβγαλαν κομμά, καλοτεκτομένα. Ήταν όπως τα συνήθη της έποχής εκείνη και μόνον η φαινόση διεφέραν. Δηλαδή ο Ρήγας, ο Φάνης και η Ντάμα, δέν παριστάσαν τους γνωστούς τύπους των φρυκτιών βασιλέων, ιπποτών, κριτών

κλπ. Τὰ τραπουλόχαρτα του Άγωνος είχαν πρόσωπα Ελληνικά, μορφοτυπιζών και πολιτικών ανδρών.

Και έν πρώτους η Ντάμα Καρρώ παριστάσαν την Άθηνά με την άσπίδα της (στολισμένη με τη φροσθή κεφαλή της Μεδούσης), με τό θώρακά της φοιδιούτο και χρυσό στεφάνι που έδενε σάν στεύμα την κόμη της.

Πρέπει να σημειωθή, ότι η φαινόση των φιλελληνικών αυτών χαρτιών ήταν έγχρωμες, με χρυσίνο μάλλινα ζωώματα.

Ως Ντάμα Κούπα παριστάνετο η Έλλάς. Μορφή άβρά, με άσπαιθή βυσσινόχρωμη έσθήητα, σάν βασιλική άλουργίδα, ζωσμένη με γαλάζια ζώνη. Με τό ένα χέρι κρατούσε κλάδον φοινίκου—σύμβολο ίσως της άνανεωτικής της—και με τό άλλο ένα γαλάζιο κίλινδρο, άγνωστης σημασίας.

Ως Ντάμα Μπαστούνη παριστάνετο η Καρτερία, κόρη με μεγάλη μάτια, με γλυκύ έκφραση, γέροντας χαριτωμένα στή δεξιά τό κεφάλι, με άσπαιθή ιμάτιο, μενέδω-δύχρωμο, και... νεοκίτη!

Τό περιεργότερο μέρος της τράπουλας είνε η άναρτική φαινόση. Παριστάσαν πρόσωπα του Άγωνος. Τά όνόματά τους άναρτογράφοντα στο περσικό.

Ως Ρήγας Μπαστούνη παριστάνετο ο Ύψηλάντης, με τη ζσηρή, εδωρμένη μορφή του. Φορεί επίσημο ένδυμα, χρυσατός περσίνου, παράσημο στο στήθος και ο λευκός λαυμοδέτης του είνε δεμένος κατά τη μόδα της έποχής, όπως δείχνει και η εικόνα που δημοσιεύουμε.

Ως Ρήγας Κούπας παριστάνετο ο Καποδίστριας, με την ήρεμη μορφή του. Φορεί μαύρο ένδυμα, άσπρη γραβάτα και δύο άστερωτά παράσημα στο στήθος.

Ως Ρήγας Καρρώ ο Μυρσοκρηδέτης, με γαλάζιο ένδυμα, κίτρινο γιλέκο και μαύρο λαυμοδέτη. Στή μορφή του έχει ένα χαϊώ-γελο... διλοματιζό.

Τέταρτος Ρήγας—δηλ. Ρήγας Σπαθί—είνε ο Κοινοβουλευτής. (Στό τραπουλόχαρτο μάλλινα άναρτογράφεται Κοινδουαίτης). Φέρε ένδυμα καρφερί, άσπρη γιλέκο και μαύρο λαυμοδέτη. Χαμογελά σάν άρχοντας, ευχολογημένος για τό έκατομύρια που έφρόδωρε για τόν άπέλευθροιστήν άγώνα.

Άκολουθούν οι τέσσερες Φάνηδες. Έδώ τά πρόσωπα είνε άγωνιστήν ήρώων της Έπαναστάσεως. Δύο της θαλάσσης και δύο της Ξηράς.

Ως Φάνης Καρρώ παριστάνετο ο Μάρκος Μπότσαρης. Ο ήρωικός Σουλιάτης (τό όποιον ο δραματικός θάνατος της συζύγου σεί ιδιαιτέρως τους φιλελληνικούς κύκλους) έξαινεύετα με κάπως περιεργή κάτα, με ίδιόρθημο φράδα. Η μορφή του είνε άλαστοργήλη και τά μαλλιά του κατεβαίνουν μακροχάτα.

Φάνης Σπαθί ο Κολοκοτρώνης. Ο Γέρος του Μωρηά, όταν είνε τό τραπουλόχαρτό του, ξάφωσε τά φρύδια δυσαρεστημένος και είνε:

—Μωρέ, άντε, που είμαι έγω αυτός!... Χαρά στο ζωγράφο που τό σπόρησε!...

Και είνε δόχη: Ο λεβέντης στρατηλάτης της Πελοποννήσου παριστάνετα με ζωομένο τό πρόσωπο, φοικωδώς άσχημος. Άκόμη και η φορεσιά του είνε άταίριαστη. Ο Γερμανός σχεδιαστής του έφάρσε λαρόκαπα... αρβανίτικη, μαζουταίκο φράδα στην κορφή της κεφαλής, με δυσανάλογη, πολύ μακρύν, χρυσή φούντα!

Οι ναυτικοί ήρωες τών χαρτιών αυτών είνε ο Κωνσταντίνος Κανάρης ως Φάνης Μπαστούνη και ο Άνδρέας Μιαούλης ως Φάνης Κούπα. Άυτοί είνε άρετά καλά σχεδιασμένοι, λεπτόγραμμα. Δέν είνε έξαγρωμένοι όπως ο Κολοκοτρώνης. Ο Κανάρης φαίνετα νέος, ως 25 ετών. Ο Μιαούλης ως 35. Δέν φορούν κάπες, άλλα φορεσιές ηρωικές. Ο Μιαούλης έχει Ελλάδα μαντήλι γύρω από τό λαμύ, τό όποιον άναρτογράφεται από τόν άνεμο.

Κάποιος ιστορικός γράφει: «Με αυτά τά χαρτιά έπαιξε η Έλλάς και έκέρδισε την ελευθερίαν της».

Τέτοιες τράπουλες έγκυκλοφορούσαν λίγες, και' άρχώς στή σκόνα των φιλελλήνων της Γερμανίας και Γαλλίας. Έπαιζαν οι φιλέλληνες και τά κέρδη τά έστεύσαν στό φιλελληνικό Κομιτάτο τών Παρισίων.

Στήν Αυστρία όμως (που ήταν σύμμαχος της Τουρκίας) δέν έπετρέπετο η κυκλοφορία της επαναστατικής τράπουλας. Η Αυστριακή Άυτονομία κατέχευσε άμέσως τις πρώτες τράπουλες που έβγήσαν στό έμπόριο.

Φαίνετα ότι στό 1829, όταν πιά είνε τελειώσε ο άγών, τό Γερμανικό λιθογραφείο Έξενε και δεύτερη έκδοση, πάλι σε περιωρισμένο άριθμό αντίτυπων. Μερικές τέτοιες τράπουλες ήσαν και στην Έλλάδα, άλλα με τόν καιρό έσπύθησαν και κατεστράφησαν. Στά γερμάνατά του, ο Κανάρης—που είνε άποσπυθί στο διατρούμενο άόνη σπάτα του, στην Κυψέλη—είνε μια τέτοια τράπουλα και διασκεδάσε τη μονοτονία τών γεροντικών του ημερών.

Σήμερα δέν σώζεται (τουλάχιστον δέν είνε γνωστή) παρά μια μόνο τέτοια φιλελληνική τράπουλα και αυτή όχι πλήρης. Λείπει η Ντάμα Σπαθί. Τό περιεργό αυτό ιστορικό κειμήλιο έδοθη στή Έθνολογικό Μουσείο από ένα Έλληνα τό έξωτοκιστή στή 1898. Τό είνε άνακαλύψει σ' ένα Παρισινό παλαιολογείο τό άγόρως άρχικό, για να τό προσφέρει στό μουσείο της πατρίδος του.

ΤΑ ΑΜΙΜΗΤΑ

ΦΤΑΙΕΙ Ο... ΒΕΖΟΥΒΙΟΣ!

Κατά τη διάρκεια του Γαλλογερμανικού πολέμου τρεις Γάλλοι συζητούσαν για τά τελευταία νέα τό πολέμου.

—Τά μάλατε; είνε ο ένας. Στή Ρωσία γίνεται χαλασμός κόσμου. Είκοσι χιλιάδες άνδρωποι κάρταν κατά την έκρηξη τού Βεζουβίου...

—Ω, αυτό είνε τρομερό! φώναξε ο δεύτερος με φρίκη. Μά ποιος κωμωγός έθαλε φωνία στό Βεζουβίο;

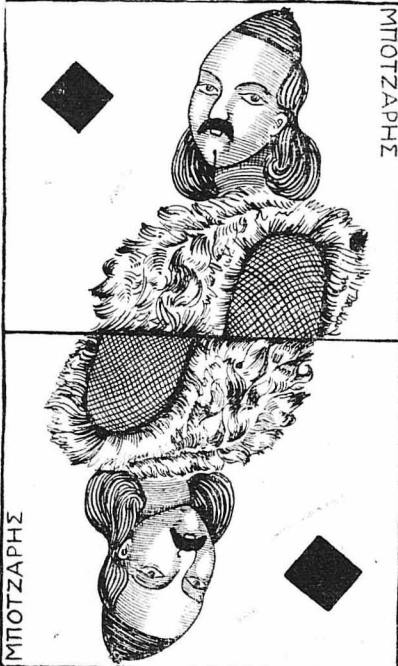
Και ο τρίτος προσέθεσε σοβαρότατα:

—Φαίνετα πως φταίει ο ίδιος ο Βεζουβίος. Κάνει, λεί, και πέταξε τό τοιάγου του, από άρηρημάδα, πάνω στο γαλλί τού πατόματός!...

ΑΠ' ΟΛΟ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΤΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΜΩΡΩΝ

Τα κριότερα γνωρίσματα των μωρών παιδιών είνε τό έξής: Πρώτον, άρρωζονται χωρίς αίτια. Δεύτερον, μιλούν χωρίς να είνε ανάγκη. Τρίτον, έμπιστεύονται τό μυστικά τους άνεξαρτήτως σε άλλους. Τέταρον, άλλάζουν γνώμη με τό παραμικρό. Πέμπτον, ζητούν πράγματα που δέν τους άνήκουν. Και έκτον, δέν κάνουν καμιά διάκριση μεταξύ φίλων και έχθρων.

Σχεδιάσματα τών τραπουλόχαρτων του άγώνος. Έπάνω άριστερά ο Ύψηλάντης, έδώ ο Μ. Μπότσαρης.